įkapės ir deginti kauliukai papilti apie 5–7 cm storio sluoksneliu. Kaulai sudegę rupiai, jų gana daug. Šio kapo įkapės panašios į degintinio kapo 4 įkapes: tai žalvarinė, vytinė (vyta iš trijų vielų), apdegusi antkaklė su kūginiais galais, sulūžusi į 7-is gabalus antkaklė, trys žalvarinės trikampio pjūvio apyrankės platėjančiais galais (smarkiai apdegusios, deformuotos), geležinis įtveriamas peilis (apdegęs), molinis dvigubo nupjauto kūgio formos verpstukas, puoštas (šonai) susikertančių linijų ornamentu, žalvarinis įvijinis trijų apvijų žiedas (deformuotas, galai nulūžę) ir gana reta Rytų Lietuvos pilkapių regione įkapė – žalvarinis kabutis (krūtinės? papuošalo dalis), sudarytas iš trikampės plokštelės užapvalintais kampais, su kilpute viename gale bei eilute skylučių kitame gale, o į jas įvertos 7-ios žalvarinės grandinėlės (7,5–20,2 cm ilgio). Plokštelė puošta iš taškučių sudarytomis linijomis (14 pav.).

Kaip jau buvo minėta, dar rasti 7 lipdytiniai puodai (keturi geriau išlikę), kurių negalima priskirti kuriam nors konkrečiam degintiniam kapui. Visi puodai šiek tiek pūstais šonais, angos briaunelė tiesi arba palenkta (nežymiai) į vidų, ar išorę.

Pilkapis skirtinas Rytų Lietuvos pilkapių kultūrai ir datuotinas X–XI a. pradžia.

KURKLIŲ ŠILAS BARROW CEMETERY

One barrow has been investigated in Kurklių Šilas barrow cemetery in Anykščiai district in 2000. It was about the diameter of 10 m and of a 1 m high piled earth, the foundation of which was surrounded by the ditch of 0.7–0.9 m width. The barrow contained 7 cremations and 8 modelled pots or their fragments.

The investigated barrow is dated to the beginning of the 10th–11th centuries and attributed to the culture of the barrows of the Eastern Lithuania.

SALAKO (KURGANŲ) PILKAPYNAS

Eugenijus BUTĖNAS

Salako (Kurganų) pilkapynas (Zarasų r.) archeologams žinomas seniai, nuo XIX a. pab. (žr. Покровский Ф.В. *Археологическая карта Ковенской губернии,* Вильна, 1899, с. 38). Šį pilkapyną mini ir P. Tarasenka (žr. Tarasenka P. *Lietuvos archeologinė medžiaga,* Kaunas, 1928, p. 228–229).

1895 m. K. Gukovskis ištyrė 6 pilkapius, kuriuose aptiko žirgų palaidojimus bei žąslus (žr. *LAA,* V., 1977, t. 3, p. 100).

Salako pilkapynas yra apie 2,0–2,5 km į V nuo Salako miestelio, išsidėstęs abipus kelio Salakas–Daugailiai. Pilkapiai yra miške, kuris priklauso Zarasų miškų ūkio Salako girininkijai, kvartaluose 47 ir 48.

Pilkapyne yra 32 vizualiai pastebimi geriau ar blogiau išlikę pilkapių sampilai. Didžioji dalis pilkapyno yra šiaurinėje kelio pusėje, o pietinėje matyti tik vienas didelis (skersmuo – 10 m, aukštis apie 2,5 m) pilkapis. Taip pat pietinėje kelio pusėje, pilkapyno teritorijoje, yra akmuo su iškaltais ženklais (AR 1502), vadinamas Napoleono akmeniu (vietiniai gyventojai

pasakoja, kad Napoleonas prie šio ar ant šio akmens pietavęs žygio į Rusiją metu).

Dauguma išlikusių pilkapių yra 0,5–1,0 m aukščio ir 7–8 m skersmens, nors yra 10–12 m skersmens ir apie 2 m aukščio sampilų.

Dalies pilkapių sampilų pagrinde matyti pailgų duobių ar griovių pėdsakai. Daugelio pilkapių sampilai pažeisti įvairialaikių prakasimų.

2000 m. ištirtas vienas žalojamas pilkapis buvęs ant miško kvartalinės linijos. Tirtas pilkapis buvo pilkapyno PV dalyje, netoli kelio Salakas–Daugailiai (šiaurinėje kelio pusėje). Jo sampilas – apie 0,6 m aukščio ir apie 8 m skersmens, pagrinde buvo matyti užslinkusio griovio ar duobių pėdsakai (tirtas plotas buvo 10x10 m). Sampilas žemo pusrutulio formos, supiltas iš aplinkinės žemės – smėlio. Tiriant sampilą pastebėta, kad jame esama 2–3 cm skersmens degėsių dėmių. Pasiekus 40–50 cm gylį nuo sampilo viršaus, buvo atidengtas 10–17 cm storio pagrindas, kuris išsiskyrė spalva (tamsiai pilkai-juodas) ir smulkių degėsių intensyvumu.

Nuskutus pagrindą, buvo pasiektas įžemis – geltonas smėlis. Ištyrus šį pilkapį paaiškėjo, kad sampilo pagrindą iš šonų (PR, ŠR) juosė dvi pailgos duobės. Duobių užpildas – tamsiai pilkos spalvos, jame buvo degėsių susimaišiusių su degėsiukais. Duobės – užapvalintais galais ir dugnais: 3,8 m ir 1,5 m ilgio, jų plotis svyravo nuo 0,7 iki 1,2 m, o gylis – nuo 0,3–0,4 m iki 0,6–0,7 m.

Tirtame pilkapyje kapų ar pavienių radinių nerasta, todėl sunku datuoti. Pagal bendrą pilkapio konstrukciją jį tektų skirti I tūkst. pabaigai.

SALAKAS (KURGANAI) BARROW CEMETERY

The barrow cemetery in Salakas (Kurganai), Zarasai district, was investigated in 2000. At present it is possible to observe the 32 piled earth of the barrows. The barrows of this barrow cemetery are of the diameter of 7–8, 10–12 m and 0.5–1.0–2.0 m high (the height of one barrow is approximately 2.5 m). In the foundation of the piled earth of the barrows one can see the remains of the surrounding ditches or oblong pits.

One barrow investigated in 2000 was on the quartal forest line. The piled earth of the barrow was of the diameter of 8 m and of the 0.5 m height. 2 oblong pits surrounded its foundation (on the south-east and north-east sides of the piled earth). The pits are of 0.7–1.2 m width, of a 1.5 m and 3.8 m length and of a 0.3–0.7 m depth, with rounded bottoms.

The burials or the single finds were not found.

According to the way of the construction of the barrow it is possible to date it to the end of the 1st millennium A.D.

BALTADVARIO PILKAPYNAS

Bronius DAKANIS

Vadovaujantis KVAD ardomų archeologinių vietų tyrimų programa, 2000 m. tyrinėtas Baltadvario pilkapyno, vad. Švedkapiais (Molėtų r., Videniškių sen.), pilkapis 33.

Baltadvario pilkapynas (A 894) yra Šilo miške, apie 4 km į ŠV nuo Liesėnų (Bendrių) piliakalnio su gyvenviete ir 2,5 km ta pačia kryptimi nuo Videniškių bažnyčios. Maždaug 0,75 km į P nuo šio